

ਸਵਤੰਤਰ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਆਸ਼ੂਤੋਸ਼ ਮੋਹੰਤਾ ਜੇ. ਜੇ

ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ- ਪਟੀਸ਼ਨਰ

ਬਨਾਮ

ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦਾ ਰਾਜ— ਉੱਤਰਦਾਤਾ

ਸੀ.ਐਮ. ਸੰ. 2002 ਦੇ 16614

CWP ਵਿੱਚ ਨੰ. 2002 ਦੇ 8270

18 ਜੂਨ, 2002

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ, 1950 - ਕਲਾਮ 226/227—ਜਾਬਤਾ ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ, 1973 — ਐੱਸ. 439—ਆਰਟਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਰਿੱਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਬੁਲਾ ਕੇ ਐੱਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ। 226/227— ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਨਿਯਮਤ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਲਈ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 439 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕਰਨਾ— ਅਰਜ਼ੀ ਦੀ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ— ਕੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਕੋਲ ਅਜਿਹੀ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ — ਹੋਲਡ, ਹਾਂ—ਦੀ ਧਾਰਾ 439 ਅਧੀਨ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਕੋਡ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੀਮਾ ਦੁਆਰਾ ਘੇਰਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ — ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਪਿਛਲੇ 2 ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਹੈ — ਇਸਤਰਾਸਾ ਉਸ ਦੀ ਹੋਰ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦਾ ਕਾਰਨ ਦਿਖਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ — ਅਰਜ਼ੀ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ, ਕੁਝ ਸ਼ਰਤਾਂ ਲਗਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਇੱਕ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ, ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ/ਸਮਰੱਥ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਨੂੰ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 439 ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਯਮਤ ਜ਼ਮਾਨਤ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਪੂਰਨ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ. ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226/227 ਦੇ ਨਾਲ ਜੋੜ ਕੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੜ੍ਹੇ ਗਏ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 439 ਦੇ ਅਧੀਨ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਰਾਜ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੂਰਵ-ਨਿਰਧਾਰਤ ਸੀਮਾ ਦੁਆਰਾ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਮੌਜੂਦਾ ਅਰਜ਼ੀ ਰੱਖ-ਰਖਾਅਯੋਗ ਹੈ ਅਤੇ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ/ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਪੇਸ਼ ਨਾ ਕਰਨ ਨਾਲ ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣਯੋਗ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

(ਪੈਰਾ 12 ਅਤੇ 13)

ਅੱਗੋਂ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਕਾਫੀ ਸਮੇਂ ਲਈ ਪੁਲਿਸ ਰਿਮਾਂਡ 'ਤੇ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਿਆਂਇਕ ਸੀ.

ਹਿਰਾਸਤ. ਪਟੀਸ਼ਨਰ 20 ਅਪ੍ਰੈਲ 2002 ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਅੱਜ ਤੱਕ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸਿੱਖਿਅਕ ਵਕੀਲ ਸਾਡੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਇਹ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਸਕੇ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਨਿਆਂਇਕ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਕਿਉਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ। ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਸੂਚਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਤੋਂ ਕੋਈ ਵਸੂਲੀ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ ਜਾਂ ਪੁਲਿਸ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਹੋਰ ਸਫਲਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਉਸਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਲਈ ਮੰਗਦੀ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਦਲੀਲਾਂ ਦੇ ਗੁਣਾਂ 'ਤੇ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਅਸੀਂ

ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

(ਪੈਰਾ 16 ਅਤੇ 17)

ਰਾਜੀਵ ਆਤਮਾ ਰਾਮ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ ਨਾਲ

ਸੀ.ਕੇ.ਕੇ. ਬਖਸ਼ੀ, ਵਕੀਲ ਫੌਰਟ ਦਾ ਪੀ ਪਟੀਸ਼ਨਰ

ਡੀ ਵੀ ਸ਼ਰਮਾ ਅਡੀਸ਼ਨਲ ਏ ਜੀ ਪੰਜਾਬ

ਨਿਰਣਾ

ਸਵਤੰਤਰ ਕੁਮਾਰ, ਜੇ.

(1) ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ ਨੰ. 11 ਮਿਤੀ 16 ਮਈ, 2002, ਧਾਰਾ 420, 467, 120-ਬੀ ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਤੇ ਧਾਰਾ 13(2) ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 13(1)(d) - ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਰੋਕੂ ਐਕਟ, 1988 ਦੇ ਅਧੀਨ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ. ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਇਸ ਐਫਆਈਆਰ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ, ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਅਨੁਸੂਚੀ PI //II, ਅਤੇ ਹੋਰ ਰਾਹਤਾਂ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਵੀ ਕੀਤਾ /

(3) ਇੱਕ ਹੋਰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਫੁਟਕਲ. 2002 ਦਾ ਨੰਬਰ 16614 ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ 16 ਮਈ, 2002 ਦੀ ਐਫਆਈਆਰ ਨੰਬਰ 11 ਵਿੱਚ ਨਿਯਮਤ ਜ਼ਮਾਨਤ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦਿਆਂ ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226/227 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੇ ਗਏ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 439 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੁਬਾਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ। ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਆਧਾਰ 'ਤੇ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਚ ਨੇ 31 ਮਈ, 2002 ਦੇ ਆਪਣੇ ਹੁਕਮਾਂ ਰਾਹੀਂ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ 3 ਜੂਨ, 2002 ਨੂੰ ਸੂਚੀਬੱਧ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ, ਜੋ ਕਿ ਛੁੱਟੀਆਂ ਦੌਰਾਨ ਬੈਚ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ। 3 ਜੂਨ, 2002 ਨੂੰ, ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਚ ਨੇ ਛੁੱਟੀਆਂ ਦੌਰਾਨ ਰਾਜ ਨੂੰ 10 ਜੂਨ, 2002 ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ। ਰਾਜ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੀ ਬੇਨਤੀ 'ਤੇ, ਅਰਜ਼ੀ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ 11 ਜੂਨ, 2002 ਤੱਕ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ, - 10 ਜੂਨ, 2002 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਰਾਹੀਂ / ^{ਪਿਛਲੀ} ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਇਸ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਚ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ 10 ਜੂਨ, 2002 ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਆਇਆ। 10 ਅਤੇ 11 ਜੂਨ ਨੂੰ ਬਹਿਸ ਸੁਣੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਤਰੀਕ ਨੂੰ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਹੁਕਮਾਂ ਲਈ ਰਾਖਵਾਂ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

(4) PI //II ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:-

“ਰਿਪੋਰਟ ਨੰਬਰ 11 ਦੀ ਮਿਤੀ ਅਤੇ ਸਮਾਂ ਮਿਤੀ 16 ਮਈ, 2002 ਨੂੰ ਸ਼ਾਮ 7.15 ਵਜੇ

ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਸਰੋਤਾਂ ਤੋਂ ਸ਼੍ਰੀ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਖੋਸਾ, ਡੀ.ਐਸ.ਪੀ.ਵੀ.ਬੀ ਫੇਜ਼ 1, ਪੰਜਾਬ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ

420, 467, 120-ਬੀ IPC ਅਤੇ 13(1)(d) R/W 13(2) Corr. ਐਕਟ., 1988, D9/10 com.

ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਹੈ ਕਿ 26 ਅਪਰੈਲ 2002 ਨੂੰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਸਰਕਲ ਨਾਭਾ ਦੇ ਆਪਣੇ ਦੌਰੇ ਦੌਰਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਿੰਡਾਂ ਦੀਆਂ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਅਨੁਸਾਰ ਤਤਕਾਲੀ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਵਿੱਤ ਕਮਿਸ਼ਨਰ

ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਪੱਤਰ ਲਿਖ ਕੇ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਆਰ.ਡੀ.ਪੀ. ਛਪਾਰ ਦੀ ਖੁਦਾਈ ਲਈ ਦੋ ਡਰੈਗ ਲਾਈਨ ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਦੀ ਖਰੀਦ। 16 ਮਈ, 2001 ਨੂੰ, ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ, ਸੀਪੀਐਫ ਨੇ 10 ਵੇਂ ਵਿੱਤ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਡੀਆਰਡੀਪੀ ਨੂੰ ਸੌਂਪਦੇ ਹੋਏ, 16 ਅਜਿਹੀਆਂ ਹੋਰ ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਦੀ ਖਰੀਦ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਤਤਕਾਲੀ ਡੀਆਰਡੀਪੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਲਈ ਐਫਸੀ ਅਤੇ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ। ਫਿਰ ਆਰਡੀਪੀ ਨੇ ਵੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਦੋਂ ਕਿ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਸਿਰਫ ਦੋ ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਖਰੀਦਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਨੂੰ ਖਰੀਦਣ ਲਈ ਐਮਆਰਡੀਪੀ ਵੱਲੋਂ ਇੱਕ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ

ਜਿਸ ਵਿੱਚ DRDP, CPF (ਵਿੱਤ) CE, DD (LD) ਮੈਂਬਰ ਸਨ। ਟੈਂਡਰ ਲਈ 7/8 ਦਿਨਾਂ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਸਿੱਧਾ ਪ੍ਰੈੱਸ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। 1 ਜੂਨ, 2001 ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਪੀਆਰ ਰਾਹੀਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ ਅਤੇ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 21 ਦਿਨਾਂ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਡੀਆਰਡੀਪੀ ਵੱਲੋਂ 8 ਜੂਨ, 2001 ਨੂੰ ਟੈਂਡਰ ਮੰਗੇ ਗਏ ਸਨ। ਟੈਂਡਰ ਦੇ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਵਿੱਚ ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਦਾ ਸ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਚੇਅਰਮੈਨ ਅਤੇ ਡੀਆਰਡੀਪੀ ਦਾ ਤਬਾਦਲਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਸੀਈ ਨੇ ਇਸ ਤੱਥ ਬਾਰੇ ਸਿਰਫ 8 ਜੂਨ 2001 ਨੂੰ ਐਫਸੀ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਜਿਸ ਨੇ ਸੀਈ ਨੂੰ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਡੀਡੀਡੀ (ਐਲਡੀ) ਨੂੰ ਉਸੇ ਦਿਨ ਐਮਆਰਡੀਪੀ ਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ ਜਦੋਂ ਕਿ ਲਗਾਉਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ। ਅਗਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਤੁਰੰਤ ਫਾਈਲ 9 ਜੂਨ, 2001 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੀ ਗਈ। 8 ਜੂਨ, 2001 ਨੂੰ ਟੈਂਡਰਾਂ ਬਾਰੇ ਕਾਰਵਾਈ ਸਿਰਫ ਸੀ.ਈ. ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, 13 ਜੂਨ, 2001 ਨੂੰ, ਐਫ.ਸੀ. ਨੇ ਆਪਣੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ 20 ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਦੀ ਖਰੀਦ ਲਈ ਨੋਟਿੰਗ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਪਰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੀ ਐਮਆਰਡੀਪੀ ਨੇ ਸਿਰਫ 18 ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਦੀ ਖਰੀਦ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਜੋ ਖਰੀਦੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਟੈਲੀਫੋਨ 'ਤੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਜ਼ਬਾਨੀ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਐਫਸੀ ਨੇ ਹੋਰ 50 ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਦੀ ਖਰੀਦ ਲਈ ਇੱਕ ਨੋਟ ਰੱਖਿਆ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਡੀਆਰਡੀਪੀ ਨੂੰ ਚਿੰਨ੍ਹਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਰੁਪਏ ਦੀ ਕੀਮਤ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਖਰੀਦੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। 13,24,962 'ਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਖਰੀਦੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਤੁਹਾਡੇ ਪੱਤਰ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ 3 ਨਵੰਬਰ 2001 ਨੂੰ ਹੋਰ 50 ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਦੀ ਖਰੀਦ ਦਾ ਨੋਟ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਤਤਕਾਲੀ ਐਮ.ਆਰ.ਡੀ.ਪੀ. ਵੱਲੋਂ ਸਿਰਫ 35 ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਦੀ ਹੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਡਰਾਈਵਰ ਵੀ ਰੱਖੇ ਗਏ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਬਾਅਦ 'ਚ ਐੱਸ. ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰੋੜਾਂ ਰੁਪਏ ਦੀਆਂ ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਬਿਨਾਂ ਕੰਮ ਦੇ ਖੜ੍ਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਵੀ ਖਰੀਦੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਜੋ ਕਿ 1000 ਰੁਪਏ ਵਿੱਚ ਖਰੀਦੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। 10,35,086 ਜਿਸ ਨਾਲ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਨਾਲ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸਿੱਧਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸੀ.ਐਲ.ਪ੍ਰੋਮੀ, ਸੀ.ਪੀ.ਐਫ./ਡੀ.ਡੀ.ਪੀ., ਆਰ.ਡੀ.ਪੀ. ਵਿਭਾਗ ਅਤੇ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਹੋਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹਨ। ਸ੍ਰੀ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ, ਸੀ.ਈ. ਨੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ

ਚਲਾਈ

ਟੈਂਡਰ ਖੁਦ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ ਕਿ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਅਜਿਹਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਉਪਰੋਕਤ ਅਫਸਰਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਲਈ ਲਾਭ ਕਮਾਉਣ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 420, 467, 120- BIPC, 13(1)(d) 13(2) ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਤਹਿਤ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਐਫਆਈਆਰ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਮੈਨੂੰ ਭੇਜੀ ਜਾਵੇ। ਮੈਂ ਖੁਦ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਾਂਗਾ।"

(5) ਲਰਨ ਲਰਨਡ 1 ਵਕੀਲ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਲਈ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ:-

- (a) ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨਾ ਤਾਂ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਲਈ ਆਰਡਰ ਦੇਣ ਲਈ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਅੰਤਮ ਅਧਿਕਾਰ ਸੀ;
- (b) ਕਿ ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਲਈ ਆਰਡਰ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਅਤੇ ਮੰਤਰੀ ਇੰਚਾਰਜ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਅਤੇ ਸਬੰਧਤ ਵਿੱਤ ਕਮਿਸ਼ਨਰ/ਸਕੱਤਰ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ;
- (c) ਮੁਲਾਂਕਣ ਰਿਪੋਰਟ, ਟੈਂਡਰ ਖੋਲ੍ਹਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜੋ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਐਫਆਈਆਰ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਸੀ, ਡੀਪੀ ਨੂੰ ਨਾ ਤਾਂ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਸ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਸ ਨੂੰ ਸਬੰਧਤ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਇੱਕ ਤਕਨੀਕੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਕਾਊਂਟਰ ਚੈਕਿੰਗ ਅਤੇ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਲਈ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਤਹਿਤ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਆਰਡਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਵਿੱਚ ਫਸਾਇਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ।
- (d) ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵਿੱਚ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਸਥਾਪਿਤ ਸਿਧਾਂਤਾਂ 'ਤੇ ਵਫ਼ਾਦਾਰੀ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਨਿਯਮਾਂ ਜਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਜਾਂ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਹੈ।
- (e) ਐੱਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਦੀ ਨੰਗੀ ਰੀਡਿੰਗ ਅਨੁਸਾਰ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ, ਮੰਤਰੀ-ਇੰਚਾਰਜ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਵਿੱਤ ਕਮਿਸ਼ਨਰ/ਸਕੱਤਰ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਹ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸਿੱਧੇ ਹੁਕਮਾਂ ਤਹਿਤ ਮਸ਼ੀਨਾਂ/ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਦੀ ਵਧੀ ਗਿਣਤੀ ਖਰੀਦੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਨਾ ਤਾਂ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕਿਸੇ ਵਿਰੁੱਧ।

ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਇਸ ਸਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਬਲੀ ਦਾ ਬੱਕਰਾ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

- (f) ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਪੁਲਿਸ ਰਿਮਾਂਡ ਵਿੱਚ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੁਣ ਲਗਭਗ ਦੋ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਕੁੱਲ ਮਿਆਦ ਲਈ ਆਈਸੀਅਲ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਹੁਣ ਉਸ ਦੇ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਨਾਲ ਕੋਈ ਫਲਦਾਇਕ ਮਕਸਦ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।
- (d) ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਗਲਤ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਵੇਰਵਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਉਸ ਨੂੰ ਰਾਹਤ ਦਿੱਤੀ ਸੀ।

(6) ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਖੁਦ ਟੈਂਡਰ ਖੋਲ੍ਹਣ ਅਤੇ ਫਿਰ ਵਧੀਆਂ ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਦੇ ਆਰਡਰ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਮਨਸੂਬਿਆਂ ਨਾਲ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਗਲਤ ਲਾਭ ਲੈਣ ਲਈ, ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਗਲਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾ ਕੇ, ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਉਸ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਖਰੀਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿੰਨੀਆਂ ਉਹ ਮਾਰਕੀਟ ਵਿੱਚ ਉਪਲਬਧ ਸਨ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਉਸ ਨੇ ਲੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਚੱਲ ਰਹੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਭਾਰੀ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ, ਜੇ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜਾਂਚ ਵਿਚ ਰੁਕਾਵਟ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਚੀਫ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਵਜੋਂ ਉਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਰੁਤਬੇ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਰਿਕਾਰਡ ਨਾਲ ਛੇੜਛਾੜ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

(7) ਗੁਣਾਂ 'ਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਦਲੀਲਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਰਾਜ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 439 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੌਜੂਦਾ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖਣ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕਰੇ। ਰਾਹਤ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ (1) ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਮਾਣਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਉਸਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

(8) ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੌਜੂਦਾ ਅਰਜ਼ੀ ਦੀ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਰਾਹਤ ਦੇਣ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਸਵਾਲ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਾਂਗੇ।

(9) ਕੋਡ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 438 ਅਤੇ 439 ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਪੈਰੀਮੇਟੇਰੀਆ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਧਾਰਾ 438 ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਪੂਰਵ-ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਨੂੰ ਚਲਾਉਂਦੇ ਹਨ,

ਜਦੋਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 439 ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਅਧੀਨ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਇਕਸਾਰ ਹਨ। ਵਿਧਾਨ ਪਾਲਿਕਾ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸੂਝ-ਬੂਝ ਨਾਲ ਦੋਹਾਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕੋ ਸਮੇਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਵਰਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਸ਼ਕਤੀ ਕਿਸੇ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਘੇਰਾਬੰਦੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ। ਇਹ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਯਤ ਵਿਆਪਕ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ ਜਿਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਅਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਅਖਤਿਆਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਾਵਧਾਨੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਵਿੱਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਹੈ। ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਕੇਸ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਕੋਈ ਅਸਰ ਪਵੇ। ਉਸ

ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਮਾਣਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਟਾਡਾ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 20(7) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਈ ਸੀ। ਫਿਰ ਵੀ ਮਾਣਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਅਧੀਨ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਹਾਈਕੋਰਟ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੁਰਲੱਭ ਅਤੇ ਅਤਿਅੰਤ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕਰੇਗੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਫੈਸਲਾ ਰਾਜ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਉਠਾਈ ਗਈ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। *ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਵਿਰਕ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ (2)* ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਿੰਗਲ ਬੈਂਚ ਨੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਲਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 438 ਅਧੀਨ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਬੁਲਾਉਣ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ/ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚ ਕਰਨਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। . ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਚਰਚਾ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਕੋਈ ਪੂਰਨ ਨਿਯਮ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਹਰ ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਆਪਣੀ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਨੂੰਨ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦਾ ਨਿਬੇੜਾ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਤ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਆਪਕ ਅਰਥ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵ ਅਤੇ ਵਿਧੀ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ 'ਤੇ ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਨਿਆਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

(10) T Under the 2Code ਦੇ ਤਹਿਤ, ਕਿਸੇ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਲਈ 2Hig ਵਿੱਚ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅੰਦਾਜ਼ੇ ਜਾਂ ਭਾਵ ਨਾਲ ਨਕਾਰਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਵਧੇਰੇ ਉਚਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨਿਯਮਤ ਜ਼ਮਾਨਤ ਲਈ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ/ਸਮਰੱਥ ਅਦਾਲਤ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕਰੇ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਰੱਦ ਹੋਣ 'ਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਇਸ ਨੂੰ ਸਖ਼ਤ ਅਤੇ ਤੇਜ਼ ਨਿਯਮ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਹਰੇਕ ਕੇਸ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਢਕਵੇਂ ਆਦੇਸ਼ ਆਪਣੀ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ। ਇਹ ਸਹੀ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ

ਨਾ ਹੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ ਜਦੋਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਉਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਪੱਖੋਂ **ਬਜ਼ਰੰਗ ਅਤੇ ਪਰਦੀਪ ਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ, ਸੀਆਰਐਲ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਐਮ.ਨ. CrI ਵਿੱਚ 1997 ਦਾ 7268. 1997 ਦੀ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 312-ਡੀਬੀ, 28 ਮਈ, 1997 ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ**, ਜਿੱਥੇ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਸਵਾਲ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 389 ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ 'ਤੇ ਕੋਈ ਸੀਮਾ ਲਗਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਨਾਂਹ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ:-

“ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 389(1) ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਕਿਸੇ ਸੀਮਾ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਅਜਿਹੀ ਰਾਹਤ ਦੇਣ ਲਈ ਕੋਈ ਸੀਮਾ ਨਾ ਲਗਾਉਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਸੀਮਾ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਨਿਆਂਇਕ ਫੈਸਲਾ। ਹਰ ਕੇਸ ਦਾ ਨਿਰਣਾ ਉਸ ਦੇ ਆਪਣੇ ਤੱਥਾਂ, ਗੁਣਾਂ ਅਤੇ ਨੁਕਸਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜੈਕੇਟ ਫਾਰਮੂਲਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਾਪਦੰਡ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰੇਗਾ ਜਿਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹਰੇਕ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਮਨਜ਼ੂਰ ਜਾਂ ਅਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੀ ਜਾ

ਸਕਦੀ ਹੈ।

"ਸਾਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸੀਮਾ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਨਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਜੋ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਆਂਇਕ ਇਰਾਦੇ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਨੁਸਖੇ ਵਜੋਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਸਾਨੂੰ ਡਰ ਹੈ, ਸੰਚਾਲਿਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਨਾ ਤਾਂ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ। ਵਿਸ਼ੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਹੋਰ ਕਾਰਕਾਂ, ਆਧਾਰਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ, ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਜਾਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਵਵਿਆਪੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਤੈਅ ਕਰਨਾ, ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਇਹਨਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਧੇਰੇ ਨੁਕਸਾਨਦੇਹ ਸਾਬਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਦੋਸ਼ੀ ਜਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ। **ਕਸ਼ਮੀਰਾ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ, ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1977 ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ 2147** ਦੇ ਮਸ਼ਹੂਰ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਭਾਰਤ ਦੀ ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸੁਭਾਸ਼ ਚੰਦ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਲੀਲਾਂ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਹੋਇਆ, ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਿੱਧੇ ਹੋਏ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਅਤੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ

ਰਾਹਤ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਇਸ ਨੇ ਆਪਣਾ ਵਿਚਾਰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ:-

“ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਭੁਗਤ ਚੁੱਕੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਥਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿਚ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਕਸਤ ਹੋਈ ਸੀ ਕਿ ਇਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਦੋਸ਼ੀ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਛੱਡਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਸਦੀ ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ, ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਵਿੱਲੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਪਰ ਇਸ ਅਭਿਆਸ ਦਾ ਮੂਲ ਸਿਧਾਂਤ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਅਪੀਲ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਸਮੇਂ ਦੀ ਇੱਕ ਮਾਪਣਯੋਗ ਦੂਰੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਤਾਂ ਜੋ ਜੇਕਰ ਉਹ ਆਖਰਕਾਰ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਬੇਲੋੜੇ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਰਹਿਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਇਸ ਪ੍ਰਥਾ ਦੇ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਦੀ ਕੋਈ ਅਰਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਜਿੱਥੇ ਅਦਾਲਤ ਚੌਥੇ, ਪੰਜ ਜਾਂ ਛੇ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਅਪੀਲ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਨਾ ਹੋਵੇ।

(11) ਅਦਾਲਤਾਂ ਲਈ ਇਹ ਹਮੇਸ਼ਾ ਫਾਇਦੇਮੰਦ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਅਜਿਹੀ ਪਹੁੰਚ ਅਪਣਾਉਣ, ਜੋ ਸੰਤੁਲਿਤ ਹੋਵੇ। ਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਤ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਸੰਤੁਲਿਤ ਪਹੁੰਚ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਮੈਕਸਿਮਮ ਸੈਲਸ ਪੌਪੁਲੀ ਈਸਟ ਸੁਪਰੀਮ ਲੇਕਸ ਰਾਜ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਸਰਵਉੱਚਤਾ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ (ਡੀ.ਕੇ. ਬਾਸੂ ਬਨਾਮ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਰਾਜ (3))। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਨਿਆਂਇਕ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਸੰਤੁਲਿਤ ਪਹੁੰਚ ਨੂੰ ਨਿਪਟਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਅਨੁਰੂਪ ਅਪਣਾਇਆ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਕੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਧਾਰਾ 439 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

(12) ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਇੱਕ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ

ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ, ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ/ਸਮਰੱਥ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਰਜ਼ੀ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਲਈ ਇੱਕ ਪੂਰਨ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਧਾਰਾ 439 ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਯਮਤ ਜ਼ਮਾਨਤ ਲਈ। ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 439 ਦੇ ਅਧੀਨ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226/227 ਦੇ ਨਾਲ ਜੋੜ ਕੇ ਪੜ੍ਹੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਨੂੰ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰਾਜ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਘੇਰਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(13) ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, ਐਫਆਈਆਰ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226/227 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨ

ਨੰਬਰ 11, ਮਿਤੀ 16 ਮਈ, 2002 ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਹੋਰ ਰਾਹਤਾਂ ਸਮੇਤ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ, ਮਾਮਲਾ ਧਾਰਾ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿਚ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਸਾਡਾ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਅਰਜ਼ੀ ਰੱਖ-ਰਖਾਅਯੋਗ ਹੈ ਅਤੇ ਸੈਸ਼ਨਜ਼/ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਪੇਸ਼ ਨਾ ਕਰਨ ਨਾਲ ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣਯੋਗ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

(14) ਇਹ ਵੀ ਕਹਿਣ ਦਾ ਇੱਕ ਸੁਲਝਿਆ ਹੋਇਆ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੇਸ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਲੰਮੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਸਿਰਫ਼ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੀਏ ਦਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਬਣਾਇਆ ਜਾਣਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਆਪਣੀ ਮੁਢਲੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਦਰਜ ਕਰੇਗੀ। ਕੋਈ ਵੀ ਨਿਰੀਖਣ ਜੋ ਨਿਰਪੱਖ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਅੜਿੱਕਾ ਪਵੇ ਜਾਂ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੁਕਾਵਟ ਪਵੇ, ਤੋਂ ਬਚਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੱਖਪਾਤ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਜਾਂ ਤਾਂ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਜਾਂ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਲਈ ਆਪਣੀ ਪੂਰੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

(15) ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਐਫਆਈਆਰ ਦੀ ਪੂਰੀ ਪੜਨ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਇੰਚਾਰਜ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਲਿਖਤੀ ਹੁਕਮਾਂ ਅਤੇ ਸਬੰਧਤ ਵਿੱਤ ਕਮਿਸ਼ਨਰ/ਸਕੱਤਰ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ 'ਤੇ ਖਰੀਦੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ ਅੱਜ ਤੱਕ ਕੋਈ ਵੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਕਾਫ਼ੀ ਸਮਾਂ ਬੀਤ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਐਫਆਈਆਰ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਫਾਈਲ ਸਮੇਤ ਰਿਕਾਰਡ ਦੀ ਵੀ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜੋ ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਵਿਵਾਦਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੁਲਾਂਕਣ ਨੋਟ 'ਤੇ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ 11 ਜੂਨ, 2001 ਦੇ ਵਿੱਤੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਨੋਟ-ਕਥਨ ਦੁਆਰਾ ਤਕਨੀਕੀ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਤਸਦੀਕ ਅਤੇ ਟਿੱਪਣੀ ਲਈ ਵਿਭਾਗ. ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ, ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਕੇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਰਾਜ ਨੂੰ ਵਿੱਤੀ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਇਸ ਮੰਤਵ ਲਈ ਗਠਿਤ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਟੈਂਡਰ ਖੋਲ੍ਹੇ ਸਨ।

(16) ਪਹਿਲਾਂ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਕਾਫ਼ੀ ਸਮੇਂ ਲਈ ਪੁਲਿਸ ਰਿਮਾਂਡ 'ਤੇ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਿਆਂਇਕ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿਚ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ, 20 ਅਪ੍ਰੈਲ, 2002 ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਅੱਜ ਤੱਕ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸਿੱਖਿਅਕ ਵਕੀਲ ਸਾਡੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਇਹ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਸਕੇ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਕਿਉਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ

ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਬਨਾਮ ਰਾਜੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ @ ਰਾਜੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਲਹਿਬਾ 627
(<ਜੇ. ਐੱਸ. ਨਾਰੰਗ, ਜੇ.)

ਹੋਰ ਨਿਆਂਇਕ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਸੂਚਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਤੋਂ ਕੋਈ ਵਸੂਲੀ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ ਜਾਂ ਪੁਲਿਸ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਹੋਰ ਸਫਲਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਉਸਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਲਈ ਮੰਗਦੀ ਹੈ। ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੀ ਇਹ ਦਲੀਲ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਰੁਤਬੇ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਹੋਣ 'ਤੇ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਨਾਲ ਛੇੜਛਾੜ ਕਰੇਗਾ, ਇਸ ਦਾ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਚੀਫ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਮੁਅੱਤਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਫਾਈਲਾਂ ਦਫਤਰ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹਨ ਪਰ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵੱਲੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਲੈ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

(17) ਸੀ.ਆਈ.ਆਈ.ਸੀ.ਸੀ.ਆਈ. ਵਿੱਚ, ਉਪਰੋਕਤ ਦਲੀਲਾਂ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਅਸੀਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨਿੱਜੀ ਮੁਚੱਲਕਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਸਬੰਧਤ ਚੀਫ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ/ਇਲਾਕਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਲਈ, ਸਮਾਨ ਰਕਮ ਦੀਆਂ ਦੋ ਜ਼ਮਾਨਤਾਂ ਦੇ ਨਾਲ 2,00,000। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਛੁੱਟੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਖੇਤਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਛੱਡੇਗਾ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ ਨਹੀਂ ਛੱਡੇਗਾ। ਉਹ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜਾਂਚ ਦੀ ਪ੍ਰਗਤੀ ਵਿੱਚ ਰੁਕਾਵਟ ਜਾਂ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦੇਵੇਗਾ। ਉਹ ਤਫ਼ਤੀਸ਼ ਵਿੱਚ ਪੂਰਾ ਸਹਿਯੋਗ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਵੀ ਤਫ਼ਤੀਸ਼ੀ ਅਫਸਰ ਵੱਲੋਂ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਉਪਲਬਧ ਕਰਵਾਏਗਾ। ਜੇਕਰ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਜੰਗਲਾਤ ਦੀਆਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਰਾਜ ਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮਾਨਤ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਹੈ।

ਜੇ. ਐੱਸ. ਟੀ

ਜੇ. ਐੱਸ. ਨਾਰੰਗ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜੇ

ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ, - ਅਪੀਲਕਰਤਾ

ਬਨਾਮ

ਰਾਜੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਉਰਫ ਰਾਜੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਲਹਿਬਾ।- ਜਵਾਬਦੇਹ

2002 ਦਾ FAO 3271

23 ਜੁਲਾਈ, 2002

ਰੇਲਵੇ ਐਕਟ, 1989 — ਐੱਸ. ਐੱਸ. 123, 124 ਅਤੇ 124-ਏ — ਰੇਲਗੱਡੀ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਆਦਾ ਭੀੜ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਗੱਡੇ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਖੱਬੀ ਲੱਤ ਕੱਟਣਾ — ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਲਈ ਦਾਅਵਾ — ਰੇਲਵੇ ਦੀ ਲਾਪਰਵਾਹੀ — ਰੇਲਵੇ ਇਹ ਦਿਖਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਡੱਬੇ ਵਿੱਚ ਉਪਲਬਧ ਸੀਟਾਂ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਯਾਤਰੀ ਰੇਲਗੱਡੀ ਵਿੱਚ ਚੜ੍ਹ ਗਏ ਸਨ-ਕੋਈ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਨਹੀਂ

(2) ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ 27 ਮਈ, 2002 ਦੇ ਆਪਣੇ ਹੁਕਮਾਂ ਰਾਹੀਂ 29 ਜੁਲਾਈ, 2002 ਨੂੰ ਵਾਪਸੀ ਯੋਗ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਨੋਟਿਸ ਆਫ ਮੋਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਮੋਸ਼ਨ ਦੇ ਨੋਟਿਸ ਨੂੰ ਅੜਿੱਕਾ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਕੇਸ ਦੀ ਪ੍ਰਗਤੀ/ਜਾਂਚ। ਸਿਵਲ ਫੁਟਕਲ 2002 ਦਾ

ਨੰਬਰ 16024 ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 439 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਈਸ਼ਵਰਜੋਤ ਕੌਰ